

<u>Onderwerp:</u>	Programmaplan grip en controle in het sociaal domein
Datum:	22 maart 2022
Portefeuillehouder:	J.D.W. Klaasse en M.A. Sikkes – van den Berg
Team:	Beleid Samenleving
Steller:	K. van der Weijden +31 203144716 Kim.van.der.Weijden@diemen.nl

Wat is de voorgeschiedenis en de concrete aanleiding van de informatie?

In de afgelopen jaren heeft de toegang tot zorg, de zorgcontinuïteit en de kwaliteit van de voorzieningen in het sociaal domein prioriteit gekregen. De afgelopen jaren is de gemeente onvoldoende in staat gebleken om beschikbare data (cijfers, trends en ontwikkelingen) binnen het sociaal domein om te zetten naar informatie en daardoor te kunnen sturen op de (voorzien) uitgaven. Hierdoor komen financiële tegenvallers als een verrassing, is er onvoldoende zicht op prognoses en is (tijdig bij) sturen niet mogelijk. Dit heeft een groot effect op de mogelijkheid voor de politiek om tijdig keuzes te maken.

Er is vooralsnog minder aandacht uitgegaan naar een aantal onderdelen die kunnen helpen om meer grip en controle te krijgen op de uitgaven in het sociaal domein. Denk hierbij aan financiële bewustwording bij uitvoerende professionals, maar ook het verkrijgen van goede data en de juiste systemen om informatie te kunnen verzamelen.

Om deze redenen is het programma grip en controle in het sociaal domein opgezet over de financiële beheersbaarheid van het sociaal domein breed (Participatiewet, Jeugdwet en Wmo). Op 25 mei 2021 heeft het college ingestemd met de start van het programma grip en controle in het sociaal domein per 1 september 2021. Door het programmateam is er een programmaplan grip en controle in het sociaal domein opgesteld. In deze informatie van het college wordt een samenvatting gegeven van het programmaplan.

Ligt aan de informatie een collegebesluit ten grondslag?

Ja, datum: 22 maart 2022,

Samenvatting

De huidige situatie in het sociaal domein zet druk op de voorzieningen die in de gemeente Diemen in alle zorgvuldigheid zijn opgebouwd. De opdracht van dit programma is om inzicht te krijgen in hoe de processen rondom uitgaven in het sociaal domein in de gemeente Diemen verlopen en de voorspelbaarheid van deze uitgaven te vergroten. Hierbij gaat het ook om inzicht krijgen in welke processen beïnvloedbaar zijn als gemeente en welke processen dat niet zijn. Naast het vergroten van de voorspelbaarheid van de kosten in het sociaal domein gaat het evengoed om het inbedden van methoden, structuren en producten, die het bestuur en de raad in staat stellen om financieel en inhoudelijk te kunnen sturen en tevens duidelijkheid biedt voor beleid en de uitvoeringspraktijk. Hoewel wenselijk, zorgt dit programma niet onmiddellijk voor een kostenbesparing.

Bij het opstellen van het programmaplan zijn wij uitgegaan van een eerste focus op een interne aanpak. Op de eigen organisatie hebben wij het meeste invloed en het is van belang om eerst intern de basis op orde te hebben voordat wij aan de slag kunnen in de keten en met onze samenwerkingspartners. Desondanks bevat het programma wel externe factoren.

Het programma heeft een drietal doelen:

- 1) De voorspelbaarheid in uitgaven en inhoudelijke ontwikkelingen vergroten

- a. door producten te ontwikkelen die meer inzicht geven in de uitgaven en
 - b. door de inhoudelijke trends en maatschappelijke opgaven te vertalen naar politiek-bestuurlijke keuzes.
- 2) Kostenbewust handelen maakt een wezenlijk onderdeel uit van werken in het sociaal domein.
 - 3) Informatie van buiten naar binnen brengen om effectiever te werken aan de opgaven in het sociaal domein.

Om deze doelen te kunnen realiseren is het programma ingedeeld in vier pijlers, oftewel programmalijnen. De programmalijnen hebben inhoudelijke samenhang met elkaar en kunnen niet los van elkaar gezien worden.

Programmalijn 1: Strategisch sturen op maatschappelijke opgaven

De programmalijn strategisch sturen op maatschappelijke opgaven levert een methodische aanpak op om strategisch te kunnen sturen op maatschappelijke opgaven. Het biedt een handelingsperspectief aan het bestuur en de politiek door te kunnen kiezen uit scenario's. Deze methodische aanpak wordt toegepast op het sociaal domein breed. Op basis van integrale data en trends willen we maatschappelijke opgaven strategisch benaderen, zodat we beter kunnen anticiperen op kosten, doelen en effecten.

We kiezen in deze opgave voor scenarioplanning omdat het een instrument is waarbij scenario's ontwikkeld worden om de toekomst te verkennen met als doel om strategische beslissingen effectiever en efficiënter te nemen. Scenarioplanning richt zich meer op de lange termijn ontwikkelingen en op de externe omgeving. Ook de gemeente Diemen heeft met verschillende externe invloeden te maken. Door te werken met scenario's kunnen we inzichten krijgen die helpen om strategische keuzes te maken.

Om scenario's te ontwikkelen worden er zes stappen doorlopen:

1. Theoretische verdieping
Hoe maak je een scenario? Hoe kan het toegepast worden in het sociaal domein?
2. Inzicht in trends en ontwikkelingen
Landelijke trends worden hierbij gekoppeld aan lokale trends.
3. Persona's in kaart brengen
Op basis van trends worden persona's ontwikkeld. Dit is een gedetailleerde omschrijving van een gebruiker van een product of dienst (doelgroep).
4. Scenario's schetsen
5. Toetsen methodische aanpak en ontwikkelingen van een effectmetingsinstrument
6. Aanpak borgen

Programmalijn 2: Grip door data

Deze programmalijn richt zich op een solide basis voor de huidige (en toekomstige) informatievoorziening. Het verkrijgen van meer inzicht door het vormen van adequate informatievoorzieningen is hier onderdeel van zodat er meer kan worden geanticipeerd op de kostenontwikkeling.

Deze programmalijn gaat over het doorontwikkelen van de managementinformatie in het sociaal domein. Er zijn twee actielijnen waarbij de ene lijn acties bevat gericht op inzicht in data. Denk hierbij aan acties gericht op data op orde, data-analyse, doorontwikkeling en privacy by design, De andere actielijn bevat randvoorwaarden (het opstellen van een organisatiestrategie, informatiestrategie en IT-strategie).

Programmalijn 3: Kostenbewust handelen

Deze programmalijn heeft als doel het vergroten van het kostenbewust handelen van medewerkers van beleid en uitvoering. Het gaat hierbij om het bewustzijn rond hulpverleningskosten te vergroten en in te bedden in de werkwijze. Het gaat hier om uitvoerend professionals die in de positie zitten om de vraag van cliënten te verhelderen en zorg in te zetten (verwijzen). Dit vindt plaats in samenspel met beleid. De eerste focus ligt op de specialistische jeugdhulp omdat hier de budgetoverschrijdingen het grootste zijn. Het plan van aanpak van deze programmalijn bevat vier actielijnen:

1. Overzicht met inzicht in cijfers en kosten voor interne verwijzers
2. Gesprek voeren met huisartsen en andere externe verwijzers
3. Samenwerking tussen beleid en uitvoering versterken op gebied van dure casuïstiek
4. Mogelijk experiment (pilot): maak sociaal team (deels) budgetverantwoordelijk

Na afronding van de eerste drie actielijnen wordt bepaald of actielijn 4 opgestart kan worden.

Programmaliijn 4: Leren en ontdekken

Deze programmaliijn is faciliterend voor de andere programmaliijnen en gaat over de borging van wat er wordt geleerd binnen het programma grip en controle in het sociaal domein. Binnen het programma leren en verkennen we diverse onderwerpen waaronder opgavegericht werken, datagedreven werken, scenarioplanning, kostenbewust handelen. Er wordt gekeken naar wat er nodig is qua structuur om leren en ontdekken in het sociaal domein te faciliteren en te veranderen. Informatie van buiten naar binnen halen valt ook binnen deze programmaliijn.

Hiervoor wordt extra capaciteit ingezet in de vorm van een coördinator leren en ontdekken. Na een eerste analyse blijkt dat binnen de huidige formatie in het sociaal domein nauwelijks tot geen ruimte is om tijd te besteden aan leren en ontdekken. Het is van belang dat de opgedane kennis vanuit het programma niet verloren gaat. Daarom wordt er een coördinator leren en ontdekken ingezet.

Looptijd programma

Door de personele wisselingen en ziekte van leden van het programmateam is het programmaplan door de stuurgroep begin maart 2022 vastgesteld in plaats van begin februari 2022. Consequentie is dat de start van de uitvoeringsfase van het programma ook een maand is opgeschoven. Hierdoor lopen sommige acties door in 2023 en is de verwachting dat de acties uit de plannen van aanpak per programmaliijn per 1 maart 2023 voltooid zullen zijn in plaats van per 1 januari 2023.

Op voorhand is geen exacte einddatum en looptijd van het programma bepaald. Het ligt wel in de lijn der verwachting dat de resultaten en onderdelen van het programma in 2023 voor het grootste deel zijn ingebed in reguliere werkprocessen en structureel zijn geborgd. Wel ontstaat er mogelijk impact op het programma door de gemeenteraadsverkiezingen of door de rekeningresultaten van 2021. Hier wordt in een voortgangsrapportage op terug gekomen. Na het tweede kwartaal van 2022 wordt een (nieuwe) inschatting gemaakt voor de afronding van het programma.

De voortgang van het programma krijgt een plek in de P&C cyclus.

Ter inzage in iBabs

Ja

- EINDE -